



Fővárosi Ítéltábla
4.Pf.20-384/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda, (felperes képviselőjének címe1 ügyintéző: felperes jogi képviselőjének neve ügyvéd) által képviselt Felperes1 (felperes címe1) felperesnek, a alperes jogi képviselőjének neve ügyvéd (alperes képviselőjének címe) által képviselt alperes2 (alperes címe1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. február 18. napján kelt 6.G.40.762/2020/24. számú ítélete ellen a felperes 25. sorszámu fellebbezése folytán meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét 30.000 (harmincezer) forint + áfa, míg az alperesét 10.000 (tízezer) forint + áfa mértékben, a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összegét pedig 102.700 (százkétezer-hétszáz) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes mint kölcsönvevő és az alperesi jogelőd, a alperesi jogutód neve (a továbbiakban: alperes) mint hitelező között 2007. december 19-én egyedi kölcsönszerződés jött létre szerződés száma. szám alatt személygépkocsi megvásárlása céljából. A kölcsön összege 4.190.000 forint, a szerződés mértékadó devizaneme svájci frank, a kölcsönvevő által választott kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolási mód: normál devizaalapú finanszírozás (normál deviza konstrukció). A kamatváltozás I.-et és kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozás) a Kölcsönbevevő az alperes Hirdetménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni. A THM mértéke 8,18%, a 120 havi törlesztőrészlet összege 49.038 forint, mely minden hónap 15. napján esedékes, az összes törlesztőrészlet összege 5.884.560 forint. Az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező „Üzletszabályzat (üzletszabályzat száma) gépjármű hitelezési tevékenységre” (továbbiakban: Üzletszabályzat) tartalmazta. A felperes a kölcsönszerződésben írt fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért az alperes a szerződést felmondta, a szerződés 2016. december 7-én megszűnt.

[2] A felperes végleges keresetében a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, mivel az nem tartalmazza a kamat százalékos mértékét, a feltüntetett teljes hiteldíjmutató mértéke nem valós adat a szerződésben, ezért az a Hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2016. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján érvénytelen. Hivatkozott az Üzletszabályzat V.7. pont tisztességtelenségére a kezelési költség vonatkozásában, ugyanis nem állapítható meg, hogy milyen szolgáltatásért fizetendő ellenszolgáltatást nyújt a hitelező. Állította az Üzletszabályzat V.6. pontjába foglalt kikötés tisztességtelenségét, ugyanis az nem felel meg az árfolyamkockázati tájékoztatás vonatkozásában előírt követelményeknek. Figyelemmel arra, hogy a szerződés megszűnt, kérte a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását 7,17% induló kamatmérték, valamint 153,14 forint/svájci frank induló árfolyamon történő folyósításhoz képest – figyelemmel a Kúria 2019. június 20-án közzétett metodikájára – legfeljebb 20%-os árfolyamváltozásra tekintettel 183,76 forint/svájci frankban maximalizált árfolyamkockázat mellett. A szerződés szerint 5.884.560 forint megfizetésére volt köteles, ténylegesen azonban 7.168.868 forintot fizetett meg, ezért kérte az alperest 1.284.308 forint megfizetésére kötelezni.

[3] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. §-a alapján. Másodlagosan a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközés miatt a kamat mértékét 8,09%-ban kérte megállapítani, harmadlagosan az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége esetére az egész szerződés érvénytelensége mellett jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte azzal, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke 12,818%, a felperesnek az alperessel szembeni tartozása 1.929.200 forint. Negyedlegesen a felperes tartozását 2018. április 25-ei értéknappal 1.525.681 forintban kérte meghatározni, ötödlegesen pedig azösszagszerűség bizonyítatlansága miatt kérte a kereset elutasítását.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy a felperes és az alperes között 2007. december 19-én szerződés száma. számon kötött, egyedi kölcsönszerződés elnevezésű szerződés érvénytelen.

A szerződés részét képező szerződés száma számú Üzletszabályzat gépjárműhitelezési tevékenységre elnevezésű Üzletszabályzat V.2. és V.6. pontja első mondatát a rendelkező részben írtak szerint módosította. Megállapította, hogy a szerződésben az induló ügyleti kamat éves mértéke 8,09%.

A bíróság a felek között létrejött szerződést az ekként módosított tartalommal érvényessé nyilvánította, egyebekben a keresetet elutasította és döntött a perköltség viselése tárgyában is.

[5] Az ítélet indokolása szerint a felek között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, mely a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 685. § e) pontja szerinti fogyasztói szerződés, a felperes pedig a d) pont szerinti fogyasztó.

A szerződés nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába, tekintettel arra, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a szerződésben szereplő THM érték valótlan lenne, továbbá nem merült fel adat arra vonatkozóan sem, hogy a teljes hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett költséget ne tartalmazná a szerződés. Utalt továbbá a Kúria

Gfv.VII.30.068/2017/8. számú határozatára, miszerint ha a THM nem valós adatot tartalmaz, az nem vezet a szerződés érvénytelenségére.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ügyleti kamat éves százalékban kifejezett értékét a szerződés nem tartalmazza, ezért annak hiányában a szerződés semmissége állapítandó meg, mely a Ptk. 234. §-a folytán a szerződés érvénytelenségét jelenti. A szerződésre irányadó ügyleti kamat éves mértékét a bíróság azonban a szerződés rendelkezései alapján megállapíthatónak találta, azt ítéletével pótolta.

Az elsőfokú bíróság nem minősítette tisztességtelennek az Üzletszabályzat V.7. pontjába foglalt kezelési költséget, ugyanis az a hitelnyújtással kapcsolatos hitelezői adminisztrációs költségeket hivatott fedezni. E körben hivatkozott az Európai Unió Bírósága (EUB) C-621/217. döntésében írt szempontokra, továbbá a 6/2013. PJE határozatra.

Az árfolyamkockázati tájékoztatóval kapcsolatban kiemelte, hogy az egyedi szerződés mértékadó devizanemre és normál devizakonstrukcióra vonatkozó 8. pontjából, valamint az Üzletszabályzat I.23., 25. és V.6. pontjából a fogyasztó számára ki kellett derülnie, hogy a szerződés alapján őt árfolyamváltozásból eredő kockázat terheli, azonban az egyedi szerződés, valamint az Üzletszabályzat különböző fejezeteiben elszigetelten található rendelkezésekből – a fogyasztó nem következtethet az árfolyamváltozásnak a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására, valamint arra, hogy annak nincs felső határa. Így a kölcsönszerződés árfolyamkockázatot a kölcsönvevő fogyasztóra telepítő rendelkezése a világosság és érthetőség kritériumának nem felel meg, mint ahogy arra a Kúria a BH2020. 152. számú eseti döntésében is rámutatott. Mindezekre tekintettel a támadott kikötéseket az elsőfokú bíróság tisztességtelennek találta a Ptk. 209. § és 209/A. § (2) bekezdése alapján.

Figyelemmel arra, hogy e rendelkezések a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezések, érvénytelenségük esetén a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész szerződés érvénytelen. Az elsőfokú bíróság tekintettel a Ptk. 237. §-ára, az 1/2010. számú PK véleményre és a 6/2013. PJE határozat 4. pontjára, a szerződést érvényessé nyilvánította, e körben figyelembe vette a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-ei emlékeztetőjében foglaltakat: a deviza/forint átváltási árfolyamot maximálta a szerződésben rögzített kamatmérték forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával. Ennek megfelelően módosította az Üzletszabályzat V.2. és V.6. pontjának első mondatát.

Az elsőfokú bíróság az induló éves ügyleti kamat mértékét az alperes számításai alapulvételével határozta meg.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy az adósnak a hitelezővel szemben tartozása mutatkozik, így a hitelezőt fizetésre kötelező kereseti kérelmet elutasította.

[6] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását kérte a fellebbezéssel érintett részében: állapítsa meg a bíróság, hogy a 20%-kal növelt fixált árfolyam mértékéig terheli őt az árfolyamváltozás fizetési kötelezettség, így 183,76 HUF/CHF árfolyam mellett köteles az alperes vele elszámolni, ezért kérte őt 1.284.308 forint „kiadására” kötelezni. Kérte a rendelkező részből mellőzni a szerződés száma számú Üzletszabályzat V.2. és V.6. pontja módosítására vonatkozó ítéleti rendelkezést és a szerződést 8,09% ügyleti kamattal határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítani.

Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Fellebbezése indokául előadta, hogy az elsőfokú ítélet a Pp. 213. §-ába, a Ptk. 241. §-ába, az EUB C-269/2019. számú ítélet rendelkezéseibe, a Ptk. 237. §-ába, a 2019. évi CXXVII.

törvény 68. §-ába és a 2014/14/EU irányelv rendelkezéseibe ütközik. Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a perbeli szerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves százalékban kifejezett mértékét, továbbá az árfolyamkockázatra vonatkozó alperesi tájékoztatás nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.

Álláspontja szerint tévesen rögzítette az elsőfokú ítélet, hogy a maximalizált árfolyam a szerződéskötéskor irányadó árfolyam 35%-ával növelten 211,05 HUF/CHF, ugyanis az helyesen 206,74 HUF/CHF. E körben utalt a lakóingatlanok, kényszerintézkedések rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény 1. § (2) bekezdésében meghatározott 180 HUF/CHF elszámolási összegre, a 2014/17/EU irányelv 23. cikk (4) bekezdésére, mely az árfolyam 20%-os mértékű megváltozása folytán tartja indokoltnak a fogyasztóvédelmi rendelkezések alkalmazását.

Az elsőfokú bíróság 211,05 HUF/CHF adat alapján módosította az Üzletszabályzat V.2. és V.6. pontjának első mondatát, mely a Ptk. 241. §-ába ütközik, erre irányuló kereseti kérelem és viszontkereseti kérelem nélkül módosította a bíróság az általános szerződési feltételeket, melyre csak közérdekű perben van lehetőség.

Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy az egyetlen alkalmazható érvénytelenségi jogkövetkezmény a szerződés érvényessé nyilvánítása, a perbeli esetben a hatályossá nyilvánítás alkalmazható a DH2 törvény alapján.

Kiemelte: a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényt módosító 2019. évi CXXVII. törvény 68. §-a megtiltotta, hogy a bírói testület, bírósági vezetők, illetve bírák tanácskozása nevében olyan jogértelmezésű célú állásfoglalás kerüljön közzétételre, amelyek meghozatalára törvény nem ad külön felhatalmazást; erre tekintettel a Kúria Konzultációs Testülete felfüggesztette a tevékenységét. Hivatkozott a V/732/2019. AB határozat 10. pontjára, valamint e határozat kiegészítésének 19. pontjára, melyből következik, hogy az alperes a Kúria II. módszertana alapján nem terjeszthet elő elszámolást.

A szerződés szerint 5.884.560 forint megfizetésére volt köteles, ezzel szemben összesen 7.168.868 forintot fizetett meg, így a két összeg különbözetének a megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[7] Az alperes fellebbezési ellenkérelemében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást feltárta, azt a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelve helyesen állapította meg, így az elsőfokú bíróság által levont jogkövetkeztetés is helytálló.

Ismételten hivatkozott arra, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő az összecszerűsége is kiterjedően számszakilag levezetett, a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése szerinti kereseti kérelmet, ezért a pert meg kellett volna szüntetni.

[8] A fellebbezés alapos.

[9] A felperes fellebbezésében másodsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, azonban annak indokát nem adta, azt sem jelölte meg, hogy a hatályon kívül helyezést a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) mely rendelkezése alapján kéri.

[10] Az elsőfokú eljárásban az alperes több alkalommal is kérte a per megszüntetését figyelemmel arra, hogy a felperes keresete nem felel meg a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében írt követelményeknek. Az elsőfokú bíróság mindezen alperesi alaki védekezést figyelmen kívül hagyta, nem vizsgálta a kereset megfelelőségét, továbbá ezen védekezésben foglaltakra az ítélet indokolásában sem tért ki.

[11] Az ítéltábla osztja azt az alperesi álláspontot, hogy a kereset nem felelt meg a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében írt követelményeknek.

A DH2 törvény 37. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását – az érvénytelenség okától függetlenül – a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának – alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben – eredménytelen hiánypótlási felhívást követően – nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összecszerűen is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.

[12] A felperes mind a 2020. augusztus 23. napján kelt keresetpontosításában, mind a fellebbezésében és a fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozatában a szerződés teljes érvénytelensége esetén alkalmazandó hatályossá nyilvánítást kérve számítását oly módon terjesztette elő, hogy az egyedi szerződése szerint 120 alkalommal 49.038 forint, összesen 5.884.560 forint megfizetésére volt köteles, míg az alperesi kimutatás alapján ezzel szemben 7.168.868 forintot fizetett meg, ezért az alperest ezen összegek különbözete, azaz 1.284.308 forint „kiadására” kérte kötelezni.

A felperes nem adott elő olyan levezetési módot, amely megfelelne a jogszabályban foglaltaknak, különösen a felek közötti felülvizsgált elszámolásra kiterjedően. A felperes fellebbezésében is kérte, hogy az alperes vele a 183,76 HUF/CHF maximalizált árfolyam alkalmazása mellett számoljon el. Az elsőfokú eljárásban a 2020. augusztus 23-ai beadványában szintén indítványozta, hogy a törvényszék kötelezze az alperest ezen fix árfolyamon történő számítás elvégzésére. Egyébként a felperes forintban készítette el az elszámolását, figyelmen kívül hagyva a szerződés devizaalapúságát.

A felperes a módosított keresetében és a fellebbezésben előterjesztett számítási módjával is ellentétesen terjesztette elő a kérelmét, ugyanis számos nyilatkozata szerint csupán az árfolyamváltozás 20%-át kívánja viselni, míg ezt meghaladóan a 80%-át az alperesre kívánja terhelni. A véglegesen fenntartott számítása azonban ezen adatokat nem tartalmazza, mi több: e számítási elvvel nyilvánvalóan ellentétes is.

A felperes az alperestől várja el, hogy e körben számításokat végezzen. Mind a Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontja, mind a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kell meghatároznia az érvénytelen szerződés vonatkozásában alkalmazni kért jogkövetkezményt, továbbá ezen kérelmet számszaki levezetéssel is alá kell támasztania, melyet az alperes

ellenkérelmében vitathat. Az alperest nem lehet kötelezni a felperest terhelő számítás elvégzésére.

[13] Az elsőfokú bíróság az eljárás során ugyan felhívta a felperest keresete pontosítására, azonban e felhívás nem felelt meg a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében írt követelményeknek, valamint a bíróság nem tájékoztatta a felperest a 37. § (3) bekezdésében írt, a nem megfelelően benyújtott kereseti kérelem jogkövetkezményének esetleges alkalmazására.

[14] Az ítéltábla az ügy érdemére vonatkozóan csupán megjegyzi, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a szerződés érvénytelensége esetén arra a következtetésre jut, hogy a felperes marasztalás iránti keresetének nincs helye, tekintettel arra, hogy a felperesnek az érvényessé nyilvánítást követően is tartozása áll fenn az alperessel szemben, nem elegendő csupán a kereset elutasítása, hanem az elsőfokú bíróságnak az érvényessé nyilvánítás keretében meg kell határoznia e tartozás mértékét, valamint azt is, hogy milyen feltételekkel kell azt a felperesnek megfizetnie.

[15] A Ptk. 241. §-a nem ad lehetőséget az Üzletszabályzat rendelkezéseinek módosítására, ugyanis az érvénytelen szerződési feltétel kiesik a rendelkezések közül. A bíróságnak e körben a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján azt kell vizsgálnia, hogy a szerződés az érvénytelen rész nélkül teljesíthető-e. Az ítéltábla a szerződés módosítása kérdésében a 4.Pf.20.664/2019/6. számú határozatában elfoglalt álláspontját nem tartja fent.

A bármilyen okból már megszűnt érvénytelen kölcsönszerződés esetén a bíróságnak annak érvényessé nyilvánítására kell törekednie, hatályossá nyilvánításának nincs helye.

[16] A DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján történő felhívás elmulasztása olyan lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, mely a másodfokú eljárásban nem pótolható, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2) bekezdés alapján – a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalás lefolytatására és újabb határozat meghozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak – a jogkövetkezményre történő figyelmeztetés mellett – fel kell hívnia a felperest, hogy keresetét a fent írt jogszabályoknak megfelelően terjessze elő. Amennyiben a felperes a felhívásban foglaltaknak maradéktalanul nem tesz eleget, az elsőfokú bíróságnak a DH2 törvény 37. § (3) bekezdése szerint kell eljárnia.

[17] A Pp. 252. § (4) bekezdése alapján az ítéltábla a másodfokú eljárás költségeit, a felperes illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárás illeték mértékére is kiterjedően csupán megállapította, annak viselése tárgyában az elsőfokú bíróság határoz. A

felperes és az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint határozta meg, míg az alperes perköltségét a (6) bekezdés szerint mérsékelte, mérlegelve az általa kifejtett tényleges tevékenységet, valamint azt, hogy a másodfokú tárgyaláson nem jelent meg.

Budapest, 2021. június 15.

Dr. Németh László
tanácselnök

Dr. Molnár Ágnes
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó
bíró